

سپر موشکی ناتو در ترکیه

و

امنیت نظامی ایران

علیرضا تنهایی

صمد رفعت نژاد

تابستان ۱۳۹۴

سرشناسه : تنهایی، علی رضا، ۱۳۵۹
 عنوان و نام پدیدآور : سپر موشکی ناتو در ترکیه و امنیت نظامی ایران
 مشخصات نشر : تهران، دانشکده علوم و فنون فارابی ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۶۸ص، مصور، جدول
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۷۶-۰۴-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فبیای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 شناسه افزوده : رفعت نژاد، صمد، ۱۳۵۹-
 شناسه افزوده : دانشکده علوم و فنون فارابی
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۰۸۷۰۶

انتشارات دانشکده فارابی

نام کتاب: سپر موشکی ناتو در ترکیه و امنیت نظامی ایران

تدوین: علیرضا تنهایی - صمد رفعت نژاد

ویراستار علمی: محمد احدی - علی افصلی

مدیر مسئول: علی افصلی

طرح جلد: علیرضا قلیچ خانی

تنظیم: حسین حجت الاسلامی

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۴

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر و نسخه برداری برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مآخذ بلامانع است).

تلفن ناشر: ۲۹۹۴۲۶۵۸ صندوق پستی: ۴۵۷۳-۱۹۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۵
فصل اول: سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) اهداف و برنامه‌های آن.....	۱
تاریخچه شکل‌گیری و رشد و گسترش.....	۲
پیمان بروکسل (پیمان ضد کمونیسم).....	۲
پیمان آتلانتیک شمالی.....	۲
کارویژه‌ها.....	۴
توسعه ناتو به شرق.....	۵
ناتو - خاورمیانه.....	۹
دلایل توجه ناتو به خاورمیانه.....	۱۲
ناتو - مدیترانه (گفتگوی مدیترانه‌ای).....	۱۴
گشت‌های دریایی در مدیترانه.....	۱۵
روابط رژیم اشغالگر قدس با ناتو.....	۱۶
موافقت‌نامه همکاری رژیم اشغالگر قدس - ناتو.....	۱۷
ناتو شورای همکاری خلیج فارس (ابتکار همکاری استانبول).....	۱۸
ناتو - ایران.....	۲۰
ناتو به‌عنوان یک قدرت سیاسی.....	۲۲
مواضع ناتو در مورد مسائل ج. آ. ایران.....	۲۴
راهبرد جدید ناتو.....	۲۷
فصل دوم: ترکیه و ناتو.....	۳۳
نیروهای مسلح ترکیه.....	۳۳
نیروی زمینی ترکیه.....	۳۵
نیروی دریایی ترکیه.....	۳۶
نیروی هوایی ترکیه.....	۳۶

۳۶	 عضویت ترکیه در ناتو
۳۹	 قرارگاه‌های ناتو در ترکیه
۴۰	 اقدامات مهم نظامی ترکیه در قالب همکاری با ناتو
۴۳	فصل سوم: سامانه سپر دفاع موشکی
۴۳	 تاریخچه سپر دفاعی موشکی
۴۵	 معرفی اجزای سامانه دفاع ضد موشکی آمریکا
۴۹	 جزئیات طرح...
۵۱	 مراحل دفاع
۵۸	 سامانه دفاع ضد موشکی بالستیک ایجیس
۶۰	 سامانه‌های موشک پدافندی اس. ام. ۳
۶۳	فصل چهارم: سامانه دفاع موشکی ناتو
۶۵	 ناتو راه جدیدی برای سپر دفاع موشکی آمریکا
۶۸	 اصلی‌ترین کاربرد سپر موشکی
۷۶	فصل پنجم: ترکیه و سپر موشکی ناتو
۷۷	 مشارکت ترکیه در سپر موشکی ناتو
۷۹	 استقرار رادار سامانه دفاع موشکی در ترکیه
۸۲	 نقش رادار سامانه در حمایت از رژیم اشغالگر قدس
۸۳	 نقش سامانه در حفاظت از رژیم اشغالگر قدس
۸۴	 واکنش روسیه به استقرار رادار سامانه در ترکیه
۸۵	 فشارهای آمریکا
۸۷	 انگیزه‌های ترکیه
۸۸	 بازتاب استقرار سامانه دفاع موشکی در ترکیه
۹۵	فصل ششم: امنیت نظامی
۹۸	 تهدید شناسی در حوزه امنیت
۱۰۰	 شاخص‌ها و مظاهر تهدیدات نظامی
۱۰۲	 نظریه‌های امنیتی

دیدگاه‌ها.....	۱۰۹
شکل نظامی تهدید.....	۱۰۹
شاخص‌های وجود تهدید.....	۱۱۰
تهدیدات با توجه به شاخص منافع ملی.....	۱۱۲
امنیت نظامی ایران.....	۱۱۴
فصل هفتم: بازدارندگی موشکی.....	۱۱۹
بازدارندگی.....	۱۱۹
نظریات و الگوهای بازدارندگی.....	۱۱۹
شرایط بنیادین در نظریه بازدارندگی.....	۱۲۲
عناصر نظریه بازدارندگی.....	۱۲۳
روش‌های بازدارندگی.....	۱۲۴
راهبردهای بازدارندگی.....	۱۲۵
آموزه‌های دینی و دیدگاه‌های رهبران نظام در خصوص بازدارندگی.....	۱۲۶
آموزه‌های قرآنی.....	۱۲۶
سیاست‌ها و تدابیر ج.ا.ا.....	۱۲۷
فصل هشتم: قابلیت‌های موشکی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۳۱
موشک‌های ایران.....	۱۳۲
تقسیم‌بندی نمونه موشک‌های ساخت کشور.....	۱۴۳
جمع‌بندی.....	۱۴۴
نتیجه‌گیری.....	۱۴۶
پیشنهادهاى تحقيق.....	۱۴۹
منابع و مآخذ.....	۱۵۱

مقدمه

پس از توسعه تسلیحات هسته‌ای که هم‌زمان با جنگ جهانی دوم با سردمداری ایالات متحده آمریکا صورت گرفت، مسابقه تسلیحاتی عمدتاً بر فن‌آوری موشکی و موشک‌های بالستیک قاره‌پیما متمرکز شد که البته دامنه این مسابقه نیز در ابتدا و برای چندین دهه به کشورهای بزرگ دارنده تسلیحات هسته‌ای محدود می‌شد که باهدف نصب کلاهک هسته‌ای صورت می‌گرفت؛ اما به‌مرور، این حرکت از انحصار کشورهای مذکور خارج شده و کشورهای زیادی این تسلیحات یا فن‌آوری ساخت آن‌ها را به دست آوردند که نصب کلاهک‌های متعارف بر این موشک‌ها نیز مورد توجه قرار گرفت.

طبیعتاً با توسعه ابزارهای آفندی، تلاش‌ها به پدافند در مقابل آن‌ها هدایت می‌شوند. در حوزه موشکی نیز به دنبال توسعه موشک‌های بالستیک برد بلند که یک سلاح آفندی محسوب می‌شود، برنامه‌های دفاع موشکی مورد توجه قدرت‌های بزرگ نظامی قرار گرفت. «سپر دفاع موشکی ناتو در ترکیه» در واقع ادامه همان برنامه دولت آمریکا در غالب «طرح دفاع راهبردی» معروف به «جنگ ستارگان» است که در دهه ۱۹۸۰ توسط «رونالد ریگان»^۱ رئیس‌جمهور وقت آمریکا برای حفاظت از این کشور در برابر حملات موشک‌های حامل کلاهک‌های اتمی مطرح گردید، برنامه‌ای که بعد از اتمام دوره ریاست جمهوری ریگان تا سال ۲۰۰۲ از سوی سایر دولت‌های آمریکا به‌طور جدی دنبال نشد باوجود این جرج بوش در سال ۲۰۰۲ اعلام کرد که کشور آمریکا طرح دفاع موشکی خود را با جدیت دنبال

^۱-ronalld reagan

خواهد کرد سامانه‌ای که کارکرد اصلی آن ردیابی موشک‌های پرتاب‌شده با استفاده از یک سامانه کامل راداری است و پس از ردیابی موشک‌ها، به‌منظور هدف قرار دادن موشک‌های بالستیک در هر سه مرحله پروازی (مراحل رانش، میانی و پایانی) طراحی شده است. در ابتدا قرار بود این سامانه در اروپای شرقی مستقر و مکمل سامانه مستقرشده در آمریکا، گرینلند و بریتانیا باشد.

با این وجود، بعد از روی کار آمدن اوباما و مخالفت وی در غالب راهبرد تغییر و در چارچوب «راهبرد ناتو برای قرن جدید» تلاش گردید برنامه دفاع موشکی آمریکا در قالب یک سپر دفاع موشکی اروپایی در چارچوب ناتو طراحی و ایجاد گردد در راهبرد جدید ناتو مصوب شده که این سازمان علاوه بر در دستور کار قرار دادن دفاع دسته‌جمعی، می‌کوشد تا منافع امنیتی کشورهای عضو را نیز افزایش دهد؛ و این بار به‌جای شرق اروپا و مقابله با موشک‌های دوربرد روسیه که موجب حساسیت واکنش شدید روسیه بود، کشور ترکیه به‌عنوان محل استقرار طرح دفاع موشکی ناتو انتخاب و مقابله با موشک‌های میان برد ایران نیز به‌عنوان هدف طرح اعلام گردید؛ که این موضوع در نهایت بعد از واکنش‌های مختلف و متعدد در داخل و خارج ترکیه و انجام مذاکرات مختلف در اجلاس سران ناتو با حضور رئیس‌جمهور روسیه تصویب و نهایی شد.